

*Цірук Юлія Сергіївна,
Національний університет «Острозька академія»*

ЛЕКСИЧНЕ ПРЕДСТАВЛЕННЯ КОНЦЕПТУ ДОЗВІЛЛЯ ЗАСОБАМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Вивченням зв'язків між мовою та внутрішнім світом людини займається когнітивна лінгвістика, базовим терміном якої є концепт - абстрактне уявлення про певне явище дійсності в процесі мислення, яке знаходить своє відображення у різноманітних мовних засобах [1: 268]. Особливу увагу науковців приваблюють концепти, які відіграють важливу роль в житті людини. До таких належить, зокрема, концепт ДОЗВІЛЛЯ.

Актуальність дослідження зумовлена загальною спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень на розгляд мовних одиниць з урахуванням інформації, знань про світ та уявлень, які ці одиниці репрезентують. У процесі обробки інформації з даної тематики було виявлено, що концепт ДОЗВІЛЛЯ недостатньо розроблений у працях вітчизняних та іноземних дослідників.

Об'єктом дослідження є вербалізований в сучасній англійській мові концепт ДОЗВІЛЛЯ, а також семантична інформація, закладена у мовних засобах його вираження.

Предмет дослідження – це різноманітні мовні засоби вираження концепту ДОЗВІЛЛЯ в сучасній англійській мові: окремі лексеми, словосполучення, усталені конструкції, метафори та фразові дієслова.

У ході дослідження були застосовані такі загальнонаукові методи як абстрагування, аналіз, дедукція та моделювання; лінгвістичні методи як концептуальний аналіз, лексико-семантичний аналіз та аналіз словникових дефініцій.

Джерельну базу дослідження склали наукові праці видатних лінгвістів Аскольдова, Карасика, Маслова, Лихачева, Попової, Таценка та ін., а також ряд словників англійської мови (як друковані видання, так і інтернет ресурси: LDoCE, OCDSE, Roget's Thesaurus, Wiktonary-Open Content Dictionary).

Дослідження дефініцій ДОЗВІЛЛЯ в різних лексикографічних джерелах англійської мови дозволило визначити ядро та периферію

концепту та виділити основні його смислові компоненти, а саме: 1) вільність, доступність, 2) діяльність чи бездіяльність для задоволення, 3) невимушеність, зручність, 4) повільність, неквапливість, 5) відпочинок.

Ця смислова різноманітність виражена в англійській мові розмаїттям мовних засобів. Кожна з смислових груп включає велику кількість лексем, що належать до різних лексико – граматичних класів, а саме:

- іменники: *leisure, time off, time out, recreation, hobby, leisure activities, leisure facilities, leisure industry, game, sightseeing, clubbing, inactivity, relaxation* [2; 3];

- дієслова: *to have leisure, to take one's leisure, to do something (to do gardening); to go doing something (to go jogging); to repose, to relax, to have a vocation* [2; 3];

- прикметники: *leisurely, at leisure, at one's ease, free, unoccupied, relaxed* [2; 3].

Концепт ДООЗВІЛЛЯ є настільки об'ємним, що неможливо виділити абсолютно всі лексеми, які його наповнюють, тому він потребує подальшого дослідження.

Список літератури:

1. Аскольдов С.А. Концепт и слово // Русская словесность. От теории словесности к структуре текста. Антология. – М.: 1997. – с.267-279

2. Longman Dictionary of Contemporary English/ [director Della Summers]. – new ed.p.cm. – Pearson Education Limited, 2005. – 1950 p.

3. Oxford Collocations Dictionary for Students of English, second edition (CD-ROM in pack) Oxford University Press, Great Clarendon Street, Oxford OX2 6DP, UK

4. Wiktonary-Open Content Dictionary. Шлях до ресурсу: http://en.wiktionary.org/wiki/Wiktionary:Frequency_lists